

Beretning 2022

Årets gode oplevelse i 2021-2022

Flinthorne Odde

Kommunen og lodsejeren bød den september 2022 velkommen til indvielse af naturområde Flinthorne Odde på Sydøstfalster.

Området Flinthorne Odde er strandenge med deres karakteristiske flora, hvor der nu bliver adgang. Fra udsigtstårnet vil man i det lavvandede og stenfyldte farvand omkring odden kunne iagttage det unikke fugle- og dyreliv, bl.a. havørn og sæl.

Området naturplejes af lodsejerens græssende kvæg og rummer også mindre vandhuller for grønbroget tudse, stendiger og stynede pile.

Hvor får vi vores sager fra

Når man ser på de sager vi har arbejdet med i årets løb, kan man konstatere at de er meget forskellige, både i omfang og i varighed. Den ældste sag, vi har på listen nu, er fra 2014.

De fleste sager får vi på Podio - vores sagssystem, hvor alle myndighedsafgørelser, vi er part i, ligger. I perioden 15.8.2021 til 15.8.2022 fik vi 433 sager.

Selv om det kun er meget få, vi gør noget ved, er det forbundet med tid og arbejde at gennemse sagerne.

Sager kommer også til os i form af henvendelser fra kommunen eller fra borgere.

Indimellem tager vi sager op som vi bliver opmærksomme på gennem pressen.

Vi har en arbejdsgang i bestyrelsen, hvorefter det er de enkelte bestyrelsesmedlemmer der selv går ind og henter de sager de vil beskæftige sig med, og ofte behandles en sag af en lille gruppe. Det medfører at de sager, der bliver taget op til behandling, er de sager som et eller flere bestyrelsesmedlemmer finder væsentlige. Det betyder at der også er sager som ikke bliver taget op, selv om nogle måske ville synes de fortjente det.

Vores arbejdsgang indebærer endvidere at vi på bestyrelsesmøderne mest diskuterer de mest principielle ting og større og vigtige sager.

Klagesager

Ud af de 433 myndighedsafgørelser har DN Guldborgsund påklaget fire sager. Men der ligger sager fra foregående år som endnu ikke er afsluttede.

Nye klager

Fribrødre å

De tre nye klager handlede alle om samme sted, nemlig Fribrødre Å.

Først klagede DN i november 2021 over lovliggørende dispensation til plantning indenfor åbeskyttelseslinjen. Der var tale om en hæk og ni solitære træer.

Vores begrundelse var at en tværgående hæk og træer ville ødelægge udsynet over den ellers næsten træløse ådal, som efter vores opfattelse skulle bevares som et særligt markant landskabselement.

I december klagede DN over dispensation fra å-beskyttelseslinjen til byggeri af hus på 182 m² og værksted og carport på 97 m².

Den 28.3.2022 ændrede Miljø- og Fødevarerklagenævnet de to dispensationer til afslag.

Der var endvidere efter aftale med kommunen opsat et plankeværk vinkelret på åen op gennem det å-beskyttede område. Men da der ikke var truffet nogen afgørelse, kun en aftale med lodsejeren, kunne der ikke klages.

I februar 2022 tilskyndede vi kommunen til at træffe en begrundet afgørelse om § 3 og å-beskyttelseslinje for plankeværk.

I marts 2020 bad vi på ny Guldborgsund Kommune om en afgørelse vedr. plankeværket, idet sagen ellers vil blive indbragt for Tilsynet.

8.4.2022 svarede Guldborgsund Kommune at der er igangsat sagsbehandling både vedr. opfølgning på de to klagenævnsafgørelser og på sagen om plankeværket, og efter endnu en rykker i maj svarede Guldborgsund Kommune, at plankeværket var fjernet og der var opsat et trådhegn.

Man har givet tilladelse til at plantningerne først flyttes til efteråret, så der er chance for at de kan overleve et andet sted.

Så nu mangler vi at se det ske.

Store Sø-løbet

Sagen startede med en afgørelse 12.1.2016, hvor kommunen gav § 3-dispensation til at åbne et vandløb. Man lagde til grund at det ville have en naturforbedrende effekt. DN fremsatte ikke indsigelse.

Senere – da klagefristen var udløbet - kom der en VVM-screening, og så opdagede vi hvad der egentlig var tale om.

Det var en VVM-screening i forbindelse med regulering af Store Sø-løbet, der ville ændre afgørende på hydrauliske forhold af en beskyttet eng med tilhørende beskyttet mose og vandhul – ”medvirke til forbedring af afstrømningen fra engen.”

Den 4.8.2017 klagede vi over afgørelsen om at der ikke var behov for VVM-vurdering. Vores begrundelser var

- at projektet vil medføre en forbedret afstrømning med konsekvenser til følge for sårbare og beskyttede områder, og
- at det burde undersøges nærmere hvorvidt bilag IV-arter og rødlistede arter vil blive påvirket af projektet.

Den 12.2.2021 traf Miljø- og Fødevarerklagenævnet afgørelse om **ophævelse og hjemvisning** af afgørelsen om at der ikke var miljøvurderingspligt for et projekt om åbning af det rørlagte vandløb.

Nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold. Miljø- og Fødevarerklagenævnet havde i denne klagesag fundet anledning til at behandle spørgsmålet om Guldborgsund Kommune i tilstrækkelig grad har vurderet om projektet vil kunne påvirke yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter i forbindelse med screeningafgørelsen.

I screeningskemaet har Guldborgsund Kommune sat kryds ved ”nej” ud for spørgsmålet om hvorvidt området forventes at rumme beskyttede arter efter bilag IV. Kommunen har i skemaet hertil bemærket at åbningen af vandløbet kun vil give en positiv indvirkning på eventuelle beskyttede arter efter bilag IV.

Herimod anførte vi i klagen at der sandsynligvis er padder omfattet af bilag IV, og at forbedret afvanding kan være særdeles kritisk for deres ynglemuligheder.

Miljø- og Fødevareklagenævnet måtte lægge til grund at kommunen ikke på baggrund af eksisterende oplysninger om bilag IV-arters forekomst har foretaget nogen indledende vurdering af hvorvidt selve projektområdet vil kunne være levested for bilag IV-arter. Under artsfund i SagGis fremgår det imidlertid at bilag IV-arten grønbroget tudse er fundet i området i henholdsvis 2004 og 2009, ligesom der ifølge Naturbasen er registreret minimum fire observationer af denne art i nærområdet til projektet.

På den baggrund finder Miljø- og Fødevareklagenævnet at Guldborgsund Kommune ikke har foretaget en tilstrækkelig indledende vurdering af om projektet kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arten grønbroget tudse.

Kommunens afgørelse efter miljøvurderingslovens § 21 lider derfor af **en væsentlig retlig mangel**.

Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærker i øvrigt at Guldborgsund Kommune i forbindelse med en fornyet behandling af sagen bør inddrage de eksisterende oplysninger der foreligger om bilag IV-arters forekomst i selve projektområdet, herunder navnlig bilag IV-arten grønbroget tudse.

Endvidere bør Guldborgsund Kommune begrunde hvorfor projektet i givet fald ikke vil medføre en forbedret afstrømning med heraf følgende påvirkning af vådområdet opstrøms. Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker at kommunen foreløbig blot har anført at eng/sø efter kommunens vurdering ikke påvirkes i forhold til retablering af eksisterende rør.

7.12.2021 blev et helt identisk projekt sendt i høring tillige med en afgørelse om at VVM-vurdering ikke var nødvendig. Klagefrist 4.1.2022.

DN rettede den 18. december henvendelse til Guldborgsund Kommune og gjorde opmærksom på at der var fejl i materialet.

Dette udløste en ny afgørelse af 21.12.2021 og dermed en ny udsendelse af høring + afgørelse om at VVM-vurdering ikke var nødvendig. Den nye frist var herefter 18.1.2022.

DN har afgivet høringssvar og samtidig klaget over afgørelse om at VVM-afgørelsen.

Den 14.1.2022 blev der meddelt dispensation fra § 3, hvilket vi klagede over den 4.2.2022.

5.3.2022 skrev DN til alle medlemmer af Teknik-, Klima- og Miljøudvalget og foreslog at der startes en sag om et klima-lavbundsområde ved Store Sø.

Der er ikke så mange områder i Guldborgsund Kommune der både er tilstrækkelig store og kulstofholdige. Men det er Store Sø.

DN mener man bør gøre området mere vådt og dermed lukke for CO₂-udslippet. Dette ville samtidig give stor værdi til natur og biodiversitet.

Da der er midler i systemet til at kompensere ejerne af jorden – op til 128.000 kr./ha – synes vi det vil være helt oplagt at undersøge mulighederne for i stedet at lave et klima-lavbundsområde.

23.5.2022 fik vi svar fra forvaltningen.

Guldborgsund Kommune har i 2020 fået tildelt midler til et forprojekt ved Vantore Storesø, og der har været udarbejdet en teknisk forundersøgelse. Desværre var den ene lodsejer ikke interesseret i projektet. Da gennemførelse af disse projekter er afhængig af frivillighed, er projektet derfor skrinlagt.

Sager fra tidligere år

Lokalplan og kommuneplantillæg vedrørende vindmøller ved Vennerslund

Den 16.10.2017 traf Planklagenævnet afgørelse om at kommunens vindmølleplan blev ophævet. Begrundelsen var at den var ugyldig, da man ikke har foretaget konsekvensvurdering i forhold til Natura 2000, og da mangelfulde sagsoplysninger i forhold til Bilag IV-arter ligeledes var en retlig mangel der medfører ugyldighed.

Derefter blev der udarbejdet en ny lokalplan og et nyt kommuneplantillæg, som vi har påklaget den 11.3.2021.

Natura 2000 og bilag IV-arter

Der er udfærdiget en konsekvensvurdering i forhold til Natura 2000.

Ved konsekvensvurdering skal anvendes ”forsigtighedsprincippet”, dvs. ”myndigheden skal sikre sig at det kan afvises at en plan eller projekt skader området, dvs. myndigheden skal have vished for at aktiviteten ikke har skadelige virkninger. Det er tilfældet, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås at der ikke er sådanne virkninger.”

Der er registreret havørne i området. Området har betydning som rasteområde, og der yngler havørn i en afstand af 3,860 km fra møllerne.

Havørnene er observeret regelmæssigt, og de flyver i rotorhøjde og er derfor særlig i risiko for at kolliderer med vindmøllerne.

Selv om havørn har en stigende bestandsudvikling, er det stadig en sjælden fugl.

Kommunen vurderede at bestanden ikke vil være truet med den begrundelse at selv om lokale havørne skulle blive dræbt at møllerne, kan der hurtigt suppleres med havørne fra Lolland, Falster, Møn og det sydlige Sjælland.

Det er DN's opfattelse at hvis man er nødt til at kalkulere med nye ørne fra så stort et område, er der ikke tale om at den lokale bestand bevares, hvorfor Habitatdirektivets bestemmelser ikke er opfyldte.

I marts 2021 klagede DN på ny og den 25.10.2021 blev lokalplan og kommuneplantillæg ophævet, idet man ikke fandt at kommunen har haft tilstrækkeligt grundlag for at vurdere at planerne ikke kan skade Natura 2000-områdets integritet i forhold til arterne havørn og rørhøg.

Planklagenævnet gør opmærksom på at hvis kommunen behandler planforslaget igen, skal dette ske i overensstemmelse med følgende:

- Kommunen skal foretage en ny konkret vurdering af kollisionsrisikoen for fuglearterne havørn og rørhøg, hvor forholdene i området inddrages, herunder oplysningerne om arternes flyvemønstre i området og planområdets placering mellem to skovområder.
- Kommunen skal på den baggrund foretage en ny vurdering af om en påvirkning på Natura 2000-områdets integritet kan udelukkes.
- Endvidere bør kommunen være opmærksom på at der skal fastsættes kommuneplanretningslinjer for områdets anvendelse til vindmøller og solceller.

Planklagenævnet skal i øvrigt understrege at planerne kun kan vedtages, såfremt det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås at de ikke har skadelige virkninger på fuglebeskyttelsesområde F85 og F86's integritet. Hvis dette ikke er tilfældet, kan projektet kun gennemføres, hvis betingelserne i habitatdirektivets artikel 6, stk. 4, som er implementeret i habitatbekendtgørelsens § 6, er opfyldt.

Vi har den 29.8.2022 fået orientering om at Guldborgsund Energi Aps har anmodet om genoptagelse af sagen

Anmodningen begrundes med at man finder at Planklagenævnet i sin afgørelse har lagt til grund at miljøvurderingen led af en væsentlig mangel, som medførte miljøvurderingens ugyldighed. Dette finder Guldborgsund Energi er forkert, og at nævnet kunne have inddraget de til rådighed stående data. Man mener at afgørelsen dermed lider af fejl, som medfører at den kunne have fået et andet udfald og finder derfor, at Planklagenævnet er forpligtet til at genoptage sagen.

Hejrede sø

Det er en lang og trist sag, hvor regulativet ikke har været overholdt i årevis, og det har ikke været muligt at få nogen myndigheder til at gøre noget ved det.

Men seneste skridt i sagen er følgende:

Den 3.3.2020 klagede vi over VVM-screeningen og indsendte samtidig et høringssvar. Høringssvaret er et fælles høringssvar underskrevet af Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, Danmarks Sportsfiskerforbund og DN Guldborgsund.

9.6.2020 meddelte Miljø- og Fødevarerklagenævnet at sagen kan forventes afgjort indenfor 20 måneder.

Sommergrødeskæring i otte vandløb

I maj 2017 har DN indsendt høringssvar til tillægsregulativerne, og i november 2017 har vi klaget over § 3-dispensationerne.

Derefter skete der ingenting før ankeinstansen i september 2021 med kort varsel forlangte at der skal laves otte separate klager og betales otte gebyrer a 1.800 kr., hvis vi ville opretholde klagerne. Vi aftalt med Sekretariatet at vi nøjedes med at opretholde klagerne over Frejlev Å og Bækkeskovløbet.

I januar 2022 vandt vi sagen om Frejlev Å og i maj sagen om Bækkeskovløbet.

Da det er principielle afgørelser, har vi i juni foreslået kommunen at revurdere tillægsregulativerne og dispensationerne. Men de svarede blot at de har noteret sig vores synspunkt,

Henvendelser til myndigheder, uden at der er tale om en klage over en afgørelse

Dispensation fra strandbeskyttelseslinjen, badebro ved Strandboulevarden, Nykøbing F.

17.4.2022 rettede DN henvendelse til Kystdirektoratet, da Guldborgsund Kommune havde ansøgt om dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til etablering af et broanlæg.

Man forventer at anlægget vil være populært og tiltrække op til 200 personer på gode dage.

Dette indebærer også et betydeligt antal biler, der forventeligt vil blive parkeret på det strandbeskyttede areal, da der ikke er andre steder.

Da der ej heller i projektet er medtaget noget om etablering af toiletfaciliteter, vil det ligeledes gå hårdt ud over den beskyttede strandeng og rørskoven, da der ikke er nogen toiletmuligheder i omegnen.

DN foreslår derfor at sagen hjemvises til yderligere behandling, hvorunder det bør indgå at anlægget placeres et sted hvor der samtidig kan etableres parkeringsmuligheder og toiletfaciliteter, og at projektet kommer til at indeholde disse tiltag.

Dræning af beskyttet sø

Den 6.3.2022 anmeldte DN overfor kommunen at der i forbindelse med byggeri ved på Bøtø blev drænet i et sådan omfang at en sø var ved at blive tømt for vand.

Søen er § 3-beskyttet, og der lever mange padder i den.

Samtidig anmodede DN om standsningspåbud.

31.3.2022 måtte vi igen rette henvendelse til kommunen om sagen. Efter at der er fyldt vand i søen, var der igen opstillet to store pumper, og vandspejlet i søen er lavere end det på noget tidspunkt har været under sagen.

Vi gjorde igen opmærksom på at der er tale om en § 3-beskyttet sø, som der om kort tid ville være padder i, og anmoder om at kommunen tog sit myndighedsansvar alvorligt - hurtigt.

Kommunen har efterfølgende skrevet til os at man er kommet med konkrete tiltag, som forsyningen skal tage med fremadrettet ved større og mindre projekter. F.eks. at man i naturgruppen bliver hørt, så de kan komme med forslag til forebyggende tiltag, før projektet bliver sat i gang, hvis der er § 3-natur i nærheden.

Høringer

Ofte kommer sager fra myndighederne i høring, forinden der træffes en afgørelse. Vi har ofte givet myndighederne vores faglige input til flere sager i form af høringssvar.

DN har i år afgivet høringssvar til vandområdeplanerne 2021-2027.

Ture og arrangementer

Årsmøde tirsdag den 12.10.2021 kl. 19.00 i Bangs Have, Maribo.

Ella-Maria Bisschop-Larsen holdt oplæg over emnet "Hjælp den trængte vejsideflora og få artsrige vejkanter"

Efter foredrag og debat holdt afdelingerne årsmøde efter vedtægten.

4.5.2022 kl. 18-20.30 arrangement på REFA med emnet "Vores værdifulde affald"

Vi besøgte med godt 30 af vores medlemmer REFA's genbrugsstation og forbrændingsanlæg i Nykøbing F.

Vi blev af to af virksomhedens dygtige medarbejdere vist rundt på den velfungerende genbrugsstation og et moderne forbrændingsanlæg, som giver en effektiv energiudnyttelse af det restaffald som man ikke umiddelbart har fundet mulighed for at genbruge.

Herefter blev vi budt på kaffe og kage og fik et lærerigt indlæg omkring genanvendelse og energiudnyttelse – og en beskrivelse af et plastindsamlingsprojekt, som havde kørt i tre måneder med godt resultat.

Sidst men ikke mindst fik vi en gennemgang af det forslag der ligger i kommunalregi omkring indsamling af husholdningsaffald i ti fraktioner, som lokalpolitikere skal tage stilling til. REFA er klar til at køre projektet i gang, men det er i sidste ende en væsentlig økonomisk investering og dermed en politisk beslutning.

På nuværende tidspunkt bliver der på hjemmeadresserne indsamlet restaffald til forbrænding, papir, glas, metal og små batterier, som kan anbringes i lukket plastpose oven på containeren til restaffald. Hvis man gerne vil op på statens mål for 2022 på genanvendelse af minimum 50% af husholdningsaffaldet, må man op på yderligere at husstandsindsamle madaffald og emballage (pap og plast).

Vi kan dog ikke forvente at der i den nærmeste fremtid sker væsentlige ændringer på den front i Guldborgsund Kommune. Hvis vi ser på udmeldingen vedrørende affald her og nu på Guldborgsunds hjemmeside, udmeldes det at *"Affaldsplan 2014-2024 er en forholdsvis overordnet plan, hvor indsatserne primært er kortlægning og analyse, der skal være grundlag for næste affaldsplan. Det forventes således, at det først er ved kommende revision af affaldsplanen der vil være initiativer, som vil få betydning for borgerne, for eksempel øget kildesortering.*

Lørdag d. 18. juni 2022 blev der afholdt sommerfugletur i Bøtøskoven

Vi startede allerede kl. 08.00, da der var lagt vægt på natsommerfugle. Sommerfugleeksperten Bjarne Skule havde sat to store "UV- lys lampefælder" op aftenen før, og han kom med to plastikspande med mange forskellige natsommerfugle i, der havde gemt sig nede mellem æggebakkerne.

Vi var ni deltagere, der igen fik en hel masse at vide om sommerfugle - faktisk er arterne af natsommerfugle (ca. 2600 arter som vi næsten aldrig ser) meget større end de ca. 65 arter af dagsommerfugle, vi har i Danmark. Den mindste natsommerfugl måler 3 mm fra vingespids til vingespids, og den største lidt mere end 100 mm.

En bonus på turen var en tur ud i Bøtøskovens "urskov", hvor man normalt aldrig kommer - det var virkelig spændende.

9.7.2022 kl. 10-12 Botanisk ekskursion i Horreby Lyng

Der var 19 deltagere, som var meget interesserede. Flere af deltagerne var forbavsede over denne naturperle, som de ikke kendte. Og der blev spurgt ind til mosens fremtid.

Tidspunktet for afholdelsen af ekskursionen var rigtigt godt. Der var mange blomstrende planter, ikke blot dem man kunne forvente at finde, men også mere uventede, som f.eks. den sjældne halvgræs hvid næbfrø.

Andre emner

Projekt om den vilde flora i vejkanterne

DN Guldborgsund har sat fokus på floraen i vejkanterne og ønsker sammen med Guldborgsund Kommune at værne om floraen.

Tidligere groede ca. halvdelen af alle plantearter i Danmark i grøftkanterne, men sådan er det ikke mere. Nu er lange strækninger præget af ensformig vegetation, som gror godt på grund af store mængder næringsstoffer.

I en tid hvor vi taler om vild natur og biodiversitet og gerne vil gøre noget for naturen, virker det meget relevant at genfinde den gamle mangfoldige flora i vejkanterne. Den er tilpasset vores klima og er levested og spredningskorridor for en lang række af planter og dyr samt et rekreativt element for de mange mennesker der hver dag færdes langs vejene.

I forsommeren 2022 efterlyste vi i et nyhedsbrev kendskab til forekomst af indikatorarterne stor knopurt, almindelig knopurt, agermåne, prikbladet perikon, merian, liden klokke, blåhat og kællingetand. Og vi har fået flere henvendelser.

Vi har sammen med en repræsentant fra Guldborgsund Kommune været på besigtigelse på nogle af de indmeldte steder. Her talte vi om en mulig ny form for pleje af områderne, således at planterne kan trives og vedblive at være der. I den forbindelse er det desværre gammel overtro at vejkanter er arnested for markens ukrudtsplanter. Det er meget få planter der skaber problemer her. Lige nu ligger sagen i kommunen, og vi afventer hvad der sker.

Det vi kan ønske os er en øget bevidsthed om at vejkanterne ikke udelukkende skal plejes af hensyn til trafiksikkerheden. Det er muligt at tilrettelægge driften på mange vejstrækninger, så de primære funktioner opretholdes samtidig med at der tages hensyn til flora og fauna.

Ligesom andre kommuner (f.eks. Vordingborg og Svendborg) kunne Guldborgsund markere de aktuelle strækninger med skilte med teksten "Artsrig vejkant" og derved signalere grøn kommune.

Grundvandsrådet

I 2021 har der været afholdt to møder i Kommunens Grundvandsråd.

Det første møde blev afholdt d. 30/6 2021. Her fremlagde Rambøll en indsatsplan som de havde udarbejdet for Guldborgsund Kommune.

Indsatsplanen blev ikke drøftet ved dette møde – som derfor blev opfulgt af et efterfølgende møde i grundvandsrådet d. 4. november 2021.

Indsatsplanen omfatter bl.a. følgende punkter:

- 1 **Indsatsplanens formål** og opfølgning samt hvilke vandværker der er dækket af indsatsplanen.
- 2 **Overordnede miljømål** for indsatsplanen og de retningslinjer som kommunen fremadrettet kan/bør administrere de potentielle forureningskilder efter.
- 3 **Virkemidler** som kommunen og vandværkerne kan tage i brug for at opnå de fastlagte miljømål.
- 4 **Specifikke indsatser** der skal og/eller kan udføres.
- 5 Krav og processen i forhold til aftaler med **berørte lodsejere**.
- 6 **Overordnet tidsplan** for gennemførelse af indsatsplanen.

Status for den nuværende forsyningssituation af rent grundvand

- Begrænsede grundvandsressourcer. Vi er nu kraftigt udfordret både på mængde og kvalitet.
- Bæredygtig grundvandsindvinding
  - GEUS (De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland) har vurderet at den nuværende indvinding af grundvand i kommunen – for at foregå på bæredygtigt grundlag - ikke bør overstige mere end 30% af grundvandsdannelsen, som på nuværende tidspunkt er lav
  - På Falster sker den meste vandindvinding fra kalk, hvor indvindingsgraden er ca. 50%.
- Grundvandsressourcerne er endvidere begrænset på grund af den kemiske tilstand (kvalitet) Efter især fund af desphenyl-chloridazon er mange boringer og dermed områder uegnede til indvinding af rent grundvand.
- Den reelle grundvandsdannelse er derfor langt mindre end GEUS' opgørelse, og udnyttelsesgraden er derfor langt højere, og på nuværende tidspunkt anvendes store mængder af vandværkernes vand til andet end husholdning.

Ved den efterfølgende diskussion fandt man frem til følgende virkemidler, som skal indeholdes i indsatsplanen

Prioritering af grundvandsressourcen

1. Vand til vandværker og dermed husholdning
2. Vand til natur
3. Vand til industri, markvanding, dyrehold mv.

Storforbrugere (+100.000 m³) - skal etablere egen indvinding, og vand som ikke er beregnet til drikkevand må ikke indhentes fra OSD områder (områder med særlige drikkevandsinteresser).

OSD skal friholdes for nye vandingstilladelser og for nedsivningsanlæg.

Ingen anvendelse af pesticider på kommunens egne områder (helt gratis).

BNBO (Boringsnære beskyttelsesområder): Helst frivillige aftaler (med vandværkerne), ellers påbud fra kommunen.

Følsomme områder: Beskyttelse helst ved frivillige aftaler, ellers ved påbud fra kommunen.

Efter mødet d. 4. november 2021 blev det aftalt at kommunen ville indkalde til næste møde, når der foreligger nyt forslag til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse primo 2022. På nuværende tidspunkt er dette ikke sket – men ved kontakt med kommunen er følgende oplyst:

Vandværkerne har indgået frivillige aftaler med de lodsejere som ville deltage – det er oplyst at der er indgået en del aftaler. Kommunen har ikke været indover, og der er ikke udstedt påbud.

Kommunen er næsten klar med indsatsplanen, og Grundvandsrådet vil blive indkaldt senere på efteråret.

Det er endvidere oplyst at indsatsplanen primært vil bestå af en række retningslinjer – og ikke vil være af nogen indgribende karakter, ligesom der heller ikke er anvendt påbud vedrørende BNBO - områder eller følsomme områder.

Man kan jo så f.eks. håbe på at der kommer en statslig udmelding som kræver anvendelse af påbud, hvor man ikke har kunnet komme igennem med frivillige aftaler.

Eller endnu bedre: At der kan komme et lovkrav, som indskrænker anvendelsen af pesticider i vores landbrug.

Grønt Råd

Grønt Råd, der er rådgivende for kommunalbestyrelsen inden for det grønne område, består af repræsentanter for flere af de grønne fritids- og erhvervsorganisationer.

Rådet, som mødes tre - fire gange om året, udtaler sig om kommunens planer for natur og klima samt udformer egne forslag. Rådet er et konsensus-organ, men har år for år kunnet påvirke kommunens forvaltning og politik.

Følgegruppen for Bøtø Naturreservat - tidligere Bøtøskoven

Der afholdes et følgegruppemøde om året, dog afholder styregruppen (Den Danske Naturfond, konsulenterne og Guldborgsund Kommune) møder efter behov angående økonomi, praktisk arbejde, myndighedsanliggender.

Bøtø Naturreservat, som omfatter i alt 400 hektar, er stadigvæk en stor publikumssucces med ca. 45.000 besøgende om året. Og Den Danske Naturfond er stadig interesseret i at opkøbe mere landbrugsjord, hvis muligt.

Projektet er et referenceprojekt nationalt, og ved den årlige Bioblitz begivenhed (24 timers feltarbejde med diverse biologer / eksperter) blev der fundet en ny billeart.

Endvidere bliver der etableret ”oplevelsesruter”, der er målrettet børn / børnefamilier, og hvor information og læring om specifikke emner er målet, f.eks. læring om en hestepære, et træ, et insekt osv.

Der vil stadig i fremtiden være fokus på udviklingen af de forskellige naturtyper - virkningen fra afgræsningen fra de vilde heste og kvæget, udviklingen i forskellige jordtyper, der bliver harvet og rodet op i, og udbredelsen af diverse insekter / sommerfugle, fugle, flagermus osv.

Samrådet (Region Sjælland)

Samrådet Region Sjælland afholder to møder om året. Samrådet beskæftiger sig primært med de for DN relevante fagområder som Region Sjælland er politisk ansvarlig for, men tager alle for regionen relevante emner op. Det er primært fokus på miljøområdet med udvinding af råstoffer, grøn omstilling og jordforurening.

Samrådet er også arrangør af det årlige Regionstræf, der i år blev afholdt lørdag d. 17. september i Rødby Havn.

”Brugerrådet - På og omkring farvandet Guldborgsund”

Der afholdes normalt to møder om året, og som altid er DN's kæphest ”beskyttelse og benyttelse”. Brugerrådet har ligget lidt stille, mens aktiviteterne har foregået i projekt Naturlandet. Projektet Naturlandet er nu ved at blive afsluttet, og medlemmer af Brugerrådet – På og omkring farvandet Guldborgsund er blevet enige om at fortsætte arbejdet her.

Naturlandet

er et udviklingsprojekt der skulle have været gennemført af Guldborgsund og Lolland kommuner i perioden 2016-19, men projektperioden er blevet forlænget til 2023. Projektet er skabt i samarbejde med Nordea-fonden.

I perioden november 2016 til april 2017 har været gennemført et projekt, hvor der indenfor de fire temaer vandring, roning, cykling og ridning er udarbejdet en lang række projektforslag til udvikling og formidling af natur og oplevelsesmuligheder i de tre naturområder Naturområde Guldborgsund, Naturpark Maribosøerne og Naturpark Nakskov Fjord.

Siden har der været arbejdet med realisering af projekterne gennem udvikling af informationspunkter og GPS-integreret app til formidling af områdernes muligheder, markering af ruter osv.

Der arbejdes stadig med disse punkter, ligesom der i samarbejde med skoletjenesten arbejdes på skoleprodukter/undervisningsmæssige ting. Endvidere arbejdes der på forbedring af faciliteterne.

Der har i coronatiden været stor søgning på naturstederne, hvilket bl.a. kan ses på tællerne.

Projektet er nu ved at blive afsluttet.

Samarbejde

DN Guldborgsund lægger stor vægt på at samarbejde.

Vi samarbejder med de andre grønne organisationer, både i og udenfor Grønt Råd.

Endvidere har DN et godt samarbejde med Guldborgsund Kommune. Vi er ikke altid enige, men vi er i dialog og hører på hinanden, og vi er glade for at vi nu ofte bliver inddraget og hørt når tiltag er ved at blive forberedt.

De kvartalsmæssige koordinationsmøder er et godt tiltag, som vi sætter stor pris på.

Endelig skal nævnes at vi naturligvis også samarbejder med DN i vores nabokommuner om fælles sager, ligesom vi laver fælles arrangementer.

Afdelingsbestyrelsen

Siden sidste årsmøde har vi holdt otte møder.

Bestyrelsesmedlemmerne har mange forskellige faglige og personlige kompetencer, som de flittigt byder ind med i DN-arbejdet. Det gør at denne lille forsamling med stor faglig indsigt kan matche de mange forskelligartede udfordringer DN-arbejdet stiller afdelingsbestyrelsen overfor. Stor tak for indsatsen til alle bestyrelsesmedlemmerne.

Også tak til suppleanter og andre aktive, som er en stor hjælp i afdelingens daglige arbejde.

Hjemmesiden og nyhedsbrevet

En helt særlig tak til vores hjemmesideredaktører, som har sørget for at vi har haft en ajourført hjemmeside og et nyhedsbrev. Det er en værdifuld indsats, som vi værdsætter meget.

Hjemmesiden og nyhedsbrevene er afgørende i forhold til at nå ud til de mennesker hvis støtte vi er helt afhængige af.

Afslutning

Man kan altid diskutere hvad det er vigtigst at arbejde med i DN. Da det drejer sig om frivillige menneskers indsats, vil valget i vidt omfang bære præg af hvad de enkelte bestyrelsesmedlemmer finder vigtigst. Men alle DN Guldborgsunds 1.097 medlemmer er altid velkomne til at byde ind, hvis de har forslag eller ønsker at lægge en indsats i DN's arbejde.

Denne beretning indeholder et uddrag af de ting vi har beskæftiget os med i det forløbne år.

Vi håber at vores arbejde har været tilfredsstillende, og at man fortsat vil støtte op om DN lokalt, så vores forening og vores sag fremover kan tale med samme folkelige slagkraft.